

BACHELOROPPGAVE

#Triggerwarning – En sosiologisk analyse av en avvikende subkultur på Instagram

#Triggerwarning – A sociological analysis of a deviant subculture on Instagram

Av: Hanne Merethe Jacobsen

Kandidatnummer: 315

Sosiologi - Ungdomssosiologi

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Veileder: Roger Ivan Hestholm

Innleveringsdato: 25.05.2020

Antall ord: 6927

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Denne oppgaven er skrevet som en del av mitt avsluttende arbeid på bachelorstudiet i Sosiologi ved Høgskulen på Vestlandet, campus Sogndal. Det er surrealistisk å tenke på at tre år allerede har gått. Det har vært noen utrolig lærerike, spennende, utfordrende og ikke minst motiverende år. Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært, for å si det veldig klisjeaktig, som en berg-og-dal-bane. Prosessen har både vært like fantastisk som den har vært frustrerende, men med god hjelp og støtte fra gode mennesker har jeg endelig kommet i mål.

Aller først vil jeg takke min veileder Roger Ivan Hestholm, som fra dag en har gitt meg engasjert veiledning og gode tilbakemeldinger. Jeg vil også takke mamma og pappa for at dere har latt meg få okkupere spisebordet gjennom hele skriveprosessen etter at Høyskolen ble stengt grunnet Covid-19 pandemien. Videre vil jeg takke min kollokviegruppe for humor og latter, samt støttende samtaler. Sist, men absolutt ikke minst, går en stor takk til min kjæreste Fredrik for den enorme støtten du har gitt meg. Takk for at du til alltid får meg i bedre humør og for at du alltid har troen på meg. Du er helt uvurderlig.

Haugesund, 24. Mai 2020

Innholdsfortegnelse:

Forord	2
Sammendrag:	5
Abstract:	6
1.0 Innledning og bakgrunn for valg av tema	7
1.1. Oppgavens aktualitet og tidligere forskning på området	8
1.2. Avgrensing	9
1.3. Oppgavens oppbygging	9
2.0 Teori	10
2.1 Ungdomskultur og livsstiler som en del av identitetsdannelsen	10
2.1.1. Identitetssymboler som en del av ungdomskulturen	11
2.2 Subkulturer	11
2.2.1 Inn og utgrupper	12
2.3 Stigmatisering og avvik	13
2.4 Sosial samhandling og identitet	14
2.4.1. Midtregionen – en videreføring av frontstage og backstage	15
2.4.2. Inntrykkskontroll	15
2.5 Endringer mot en følelsesbasert kultur	16
3.0 Tolkninger av nettbasert subkulturell samhandling	17
3.1 Destruktiv intimitet i subkulturelle nettsamfunn	17
3.2 Symbolarbeid og gruppedynamikk på priv-insta	18
3.3 Priv-insta i lys av Goffmann's teorier om samhandling	21
4.0 Avslutning	23
Selvvalgt litteratur	26
Andre referanser	26

*Hvem skulle tro
at vi hadde
slike mangler i
glansbildet vårt?*

Diktet er skrevet av Espen Stenersrød

Sammendrag:

Den økende tilgangen til internett i ungdommers hverdagsliv har blitt ledsaget av et helt nytt sett av bekymringer. Mens mange har bekymret seg for hvorvidt internett kan øke ungdommens tilgang til problematisk innhold som eksempelvis pornografi eller vold, har det i det siste også blitt rettet mer fokus på de avvikende nettsamfunnene ungdom inngår i på internett. Det eksisterer i dag utallige nettsted og nettsamfunn viet til temaet psykisk helse og selvskadning, hvor innholdet varierer i alt fra online terapi og støttegrupper, til «pro-anoreksi/bulimi» og «pro-harm» nettsamfunn, hvor mye av innholdet produseres av og for ungdom. Denne oppgaven har hatt som formål å se nærmere på nettopp denne tematikken, og har særlig fokusert på et nettsamfunn hvor psykisk syke jenter søkte sammen i et fellesskap på Instagram der de blant annet delte bilder, videoer og fremgangsmåter for selvskadende atferd. Ved hjelp av blant annet Erving Goffmann og Richard Sennett's sosiologiske rammeverk har jeg forsøkt å forstå dette Instagramfenomenet.

Det første hovedfunnet i denne oppgaven viser til at disse jentenes aktivitet på Instagram danner et sosialt kollektiv som de føler tilhørighet til. På den ene siden er dette nettverket et sted hvor de kan være åpne om sitt liv og hvor de trolig oppnår en form for annerkjennelse fra de andre gruppemedlemmene. På den andre siden er nettverket et sted hvor de kan følge med på de andres lidelse, samt avgi en form for annerkjennelse til dem. Slik deling av personlig informasjon legger til rette for dypere, sterkere og mer intime relasjoner mellom jentene, hvilket i lys av Richard Sennett's teorier kan forstås som et «destruktivt Gemeinschaft». Videre presenterer jentene seg selv på måter som både blir et uttrykk for hvordan de ønsker å fremstå, samt hvordan de antar at gruppemedlemmene forventet at de skal fremstå. I tillegg skaper jentene kulturelle roller med spesifikke karakteristikk og egenskaper ilagt seg selv. Avslutningsvis ser det ut til at disse jentene modifiserer Goffmann's frontstage/backstage modell, da mye av poenget med priv-insta nettverket er å iscenesette backstage som frontstage.

Abstract:

The increasing access to the internet in teenagers' everyday lives has been accompanied by a whole new set of concerns. While many have raised concerns about whether the internet can increase young people's access to problematic content such as pornography or violence, the main focus has recently been the divergent online communities' young people are a part of. There are currently countless websites and online communities devoted to the topic of mental health and self-harm, where the content varies from online therapy and support groups, to "pro-anorexia/bulimia" and "pro-harm" online communities, where a lot of the content is produced by and for teenagers. This thesis was aimed at looking into this particular topic, and mainly focus on one particular online community where mentally ill girls sought together in a community on Instagram where photos, videos and methods of self-harm were shared, among other things. I have tried to understand this Instagram phenomenon through the use of Erving Goffman and Richard Sennet's theoretical frameworks, amongst others.

The first major finding of this thesis indicates that these girls' activity on Instagram create a social collective to which they feel a sense of belonging. On the one hand, this network functions as a place where they can be open about their lives and where they are likely to achieve some kind of recognition from the other group members. On the other hand, the network is a place where they can monitor the suffering of others, as well as to give off some recognition to them. The sharing of personal information facilitates a deeper, stronger and more intimate relationship between the girls, which according to Richard Sennett can be understood as a "destructive Gemeinschaft". Furthermore, the girls present themselves in ways that are both an expression of how they want to appear, as well as how they believe the group members expect them to appear. In addition, the girls create cultural roles with specific characteristics imposed upon themselves. Finally, this study find that these girls are modifying Goffman's frontstage/backstage model, as the whole point of the priv-insta network is to stage the backstage as a frontstage.

1.0 Innledning og bakgrunn for valg av tema

«Kottet der Andrine gjemmer seg er så trangt at hun må sitte på kne. Fra mobilen poster hun flere innlegg på den hemmelige Instagram-kontoen sin. Hundrevis av norske jenter i et skjult nettverk kan følge med på meldingene. Om at hun vil dø. Andrine er i en lang periode en av de mest aktive i miljøet, helt inn i sin siste time. Mellom gråteanfallet enser hun knapt de to voksne som står utenfor kottet. Hun velger heller nettverket, og for å hente mot til det som blir et direktesendt selvmord skriver hun i en av de siste meldingene på Instagram:

«Alt e sjekka. Faen Andrine- d e bare å gjøre d. GJØR D! drit i den ekle følelsen du har i magen den betyr ingenting. Slutt å nøl. E faen ingen som bryr sæ uansett».

De ansatte finner ut hvor Andrine er og forsøker å få henne i tale. Til slutt lover hun å låse opp døra. Alt ser nå ut til å ordne seg, men på vei ned fra 2. etasje hører de ansatte plutselig et skarpt dunk fra rommet der Andrine er. Så blir det helt stille. Personalet løper opp igjen, men får ingen respons. Nødsentralen blir kontaktet, mens de ansatte forsøker å bryte seg inn med et brekkjern. Bare noen minutter senere er ambulansen på plass, og jenta hentes ut. Men for Andrine er det for sent. Etter fire dager i respirator på sykehus dør hun».

Det foregående utdraget er hentet fra artikkelen «Trigger Warning» som ble publisert av NRK høsten 2019 (Moland & Solvang). Saken er en del av en artikkelsamling som omhandler et skjult nettverk på Instagram, nærmere bestemt «priv-insta», som jentene i nettverket selv kaller det. Uttrykket priv-insta viser til at nettverket baserer seg på private og ofte anonyme profiler, hvor man må sende forespørsel om å få se innholdet. I dette hemmelige nettverket gir de hverandre trøst og støtte, samtidig som de deler sine mørkeste tanker. Enda verre er det at de publiserer bilder og filmer av alvorlige spiseforstyrrelser, dype sår etter selvskading, selvmordstanker og selvmordsforsøk. NRK får tilgang til dette miljøet gjennom mobilen til Andrine, som var en av de mest aktive i dette miljøet før hun døde. Fra hennes profil finner NRK over 1000 andre liknende brukere som også publiserer depressivt innhold om selvskading, spiseforstyrrelser og selvmord. Av disse 1000 kontoene, var nesten halvparten norske. Jentene kom fra hele landet, og hadde en rekke fellestrekk. Blant annet var nesten alle involvert i psykiatri eller barnevernet, de led av ulike psykiske lidelser, og flere av jentene hadde forsøkt å ta sitt eget liv minst en gang (Moland & Kjølleberg, 2019).

Innenfor psykologien forstås psykiske lidelser som alle sykdommer og tilstander som påvirker tanker og følelser, og benyttes når bestemte diagnostiske kriterier oppfylles, enten det gjelder spiseforstyrrelser, angst eller depresjon (Norsk forening for kognitiv terapi, u.d.; Aslaksen, 2019). Videre defineres selvskading som skader en person påfører seg selv med vilje, men uten suicidale hensikter (Helsedirektoratet, 2017). Selv om disse fenomenene er interessante å studere i seg selv, vil jeg i denne oppgaven heller benytte en eksplorerende sosiologisk tilnærming i et forsøk på å forklare hvorfor unge jenter benytter nye digitale plattformer, slik som Instagram, for å søke sammen i grupper på nett. Oppgaven kan av den grunn ikke komme med noen skrāsikre konklusjoner, men ved hjelp av blant annet Erving Goffmann's sosiologiske teorier om samhandling, samt Richard Sennett's teorier om allmenkulturelle endringer, håper jeg allikevel å kunne komme med nye innsikter i slike avvikende nettgrupper. Tema for denne oppgaven ble derfor «avvikende subkulturer på sosiale medier», og problemstillingen jeg skal forsøke å besvare er som følger:

«Hvordan kan sosiologisk teori bidra til å forstå slike avvikende digitale subkulturer?»

1.1. Oppgavens aktualitet og tidligere forskning på området

Ettersom dette skjulte nettverket først ble kjent for samfunnet høsten 2019 eksisterer det enn så lenge lite forskning og informasjon om temaet. Imidlertid foreligger det forskning rundt liknende nettsamfunn hvor unge jenter definerer seg selv som enten «pro-Ana», «pro-Mia» eller «pro-harm». Pro-Ana og pro-Mia kan oversettes til for anoreksi/for bulimi, og innebærer medlemmer av ulike nettsamfunn som fremstiller anoreksi og bulimi som et bilde på ekstrem viljestyrke, disiplin og kontroll over egen kropp. Bevegelsens omstridte innhold deler blant annet såkalt «thinspiration», dvs. bilder av anorektiske kropper, tips og råd om hvordan man sulter seg selv, samt hvordan man kan skjule dette for venner, familie og helsepersonell (Csipke & Horne, 2007). Likeledes innebærer pro-harm deling av bilder og videoer av ulike former for selvskading, samt tips og råd om hvor man får kjøpt de skarpeste barberbladene, eller hvordan man på best mulig måte kan skjule skadene for andre.

Borzekowski et al. (2010), Mulveen et al. (2006), og Norris et al. (2006) gjennomførte alle innholdsanalyser av Pro-Ana/Mia nettforum, hvor det ble avdekket at alle slike nettsamfunn delte «thinspiration», regler, tips og triks om for eksempel hvordan man raskest mulig kan gå ned i vekt, i tillegg til råd og fastekonkurranser. Videre fant Tong, Heinemann-Lafave og Warshay (2013) at nesten halvparten av alle pro-Ana/Mia blogger som ble studert hadde forfatterens nåværende og/eller ideelle fremtidige vekt inkludert i beskrivelsen av seg selv (s.

414). Dette svarer til en studie gjennomført av Lyons, Mehl og Pennebaker, hvor det ble avdekket at slike nettforum i høy grad er fiksert rundt tall, og hvor målet er å være tynneste (2006, s. 254). Videre avdekket Gustafsson (2013) i en spørreundersøkelse av 28 medlemmer i pro-ana nettsamfunnet, at å være medlem av pro-ana nettsamfunn innebar å både håndtere en anorektisk identitet i et fellesskap med likesinnede, i tillegg til en skjult identitet overfor venner og familie. Gustafsson påpeker også at medlemmene forklarte at det var støtten fra likesinnede som var hovedmotivasjonen for å benytte slike nettsamfunn. Dette fremkommer også i Berentsen's (2014) studie, hvor det argumenteres for at selvpresentasjon på Instagram handler om å knytte bånd til jevnaldrende og å finne sosial tilhørighet i grupper.

Årsakene til at individer benytter seg av slike nettsamfunn ser derfor ut til å være mange og komplekse, men følelsen av tilhørighet og fellesskap virker å være en essensiell faktor. Selv om disse studiene tar for seg Pro-Ana/Mia og Pro-harm-nettsider, anser jeg de allikevel som relevant for min oppgave, da priv-insta også preges av et fellesskap hvor unge jenter åpent deler sine mørkeste tanker, i tillegg til tips og triks om blant annet fasting og selvskading.

1.2. Avgrensing

Av hensyn til oppgavens omfang har jeg valgt å avgrense oppgaven til å handle om sårbare unge jenter som benytter Instagram som en arena for å nå ut til andre jenter som også er medlemmer av slike nettgrupper.

1.3. Oppgavens oppbygging

I kapittel 2 vil jeg først redegjøre for ungdomskultur og livsstil som en del av identitetsdannelsen. Deretter vil jeg ta for meg subkulturer, inn- og utgrupper, samt avvik og stigmatisering, før jeg til slutt tar for meg Erving Goffmann's teorier om samhandling, samt Richard Sennett's teorier om allmenkulturelle endringer. Dette kapittelet vil fungere som et teoretisk rammeverk for oppgaven, og vil dermed benyttes for å besvare problemstillingen. Kapittel 3 vil fungere som et tolkningskapittel, og jeg vil her benytte meg av relevant teori lagt frem i kapittel 2 for å besvare min problemstilling. Avslutningsvis vil jeg oppsummere mine hovedfunn.

2.0 Teori

2.1 Ungdomskultur og livsstile som en del av identitetsdannelsen

Ifølge Aagre (2003) innebærer ungdomskultur og dannelsen av dem et ønske om meningsskaping i forhold til den kulturelle samtiden. Den ungdomskulturelle formen for meningsskaping er sosial, og dannes i et fellesskap av like holdninger, meninger og verdier. Fellesskapet etableres når ungdom møtes. Ungdomskulturen er flytende, og uttrykksformene endres i takt med samfunnet. Felles for alle ungdomskulturer og subkulturer er at de inngår i en meningsskapende prosess, hvor det dannes kjennetegn for det enkelte fellesskapet, og en avgrensing fra andre fellesskap (Bjørn, 2014; Befring, 1997). Identitet, i likhet med ungdomskulturen, dannes i sosiale sammenhenger hvor man tolker andres selvpresentasjoner og samtidig presenterer seg selv. Dette skjer gjennom symboler som uttrykkes gjennom oppførsel, væremåte, kroppsspråk, språkbruk og preferanser slik som klær, musikk og fritidsinteresser (Lyng, 2004). Med «selvet» menes en refleksiv prosess som utgjør all oppførsel og handling (Mead, 2015; Williams, 2011). Identitet, på den andre siden, innebærer de deler av individet som kommer til uttrykk gjennom interaksjon og relasjoner med andre mennesker. Vi definerer oss selv delvis som unike individer, samtidig som vi definerer oss selv etter status og hvilken gruppe vi tilhører (Williams, 2011, s. 128). Psykologen Erik Erikson (2007) forklarer dette ved hjelp av det han kaller «personlig identitet» som innebærer et ønske om å være unik og ulik fra andre. Følgelig innebærer «sosial identitet» en persons relasjoner og de ulike rollene man utspiller, slik som mor, kjæreste, venn eller kollega (Williams, 2011, s. 127). Dermed må livsstil heller forstås som noe man lærer seg fremfor noe som går i arv. Sosiale identiteter dannes ved at mennesker identifiserer seg selv og andre etter spesifikke kategorier eller grupper mennesker. Williams (2011, ss. 129-130) påpeker at bestemte merkelapper på en selv og andre skaper følelser av felles interesser, holdninger, verdier og oppførsel. Videre skriver han at alle mennesker identifiserer seg selv etter deres kategoriske medlemskap og deres inn-grupperoller og status (Williams, 2011, s. 139). Medlemskapet på priv-insta blir dermed en del av jentenes selvoppfattelse og identitet, fordi deres avvikende atferd her blir normalisert og anerkjent av fellesskapet.

2.1.1. Identitetssymboler som en del av ungdomskulturen

Ungdomskulturer, subkulturer og livsstiler kan også forstås ut ifra verdiperspektivet. Verdi forstås som den mest sentrale komponenten i en livsstil, og livsstilen er et uttrykk for en gruppeverdi (Werner, sitert i Næss, 2006, s 7). Symbolarbeidet blir essensielt, og gjennom dette symbolarbeidet søker gruppe medlemmene å tydeliggjøre gruppeidentiteten. Paul Willis definerer dette som symbolsk kreativitet (Willis, sitert i Næss, 2006, s 7). De unges klesstil, deres selektive og aktive bruk av musikk, samt ritualene som dannes – utgjør den sosiale sammenhengen som en felles referanse som binder dem sammen. Ifølge Willis uttrykkes slik symbolsk kreativitet gjennom språk, kropp og drama, og disse tre uttrykksformene får en viktig betydning i ungdomskulturen. I dette ligger det at ungdommen velger bort de symboler andre grupper er opptatt av, og samler seg rundt symboler som kan distingvere dem fra andre. Dessuten er symbolikken som omgir en gruppe ofte diffus, hvilket betyr at den er vanskelig for utenforstående å gripe fatt i. Gjennom disse identitetssymbolene plasserer ungdommene seg selv og andre i et sosialt landskap, hvor samhandlingen preges av tydelige markeringer av hvem de er og ikke er. Samtidig markerer de ulike ungdomskulturelle gruppene interne fellesskap og avstand fra andre grupper ved hjelp av sammenlignbare identitetssymboler (Bjørn, 2014; Aagre, 2003; Befring & Moen, 2017). Ungdomskultur kan dermed forstås som ungdommenes identitetsdanning, hvor fellesskapene kan forstås som identitetskollektiver (Bjørn, 2014). Dermed utgjør ungdomskulturen forskjellige fellesskap som både tilbyr individualitet og samhörighet.

2.2 Subkulturer

Ifølge Ken Gelder (2005, s. 1), kan en subkultur defineres på følgende måte:

Subcultures are groups of people that are in some way represented as non-normative and/or marginal through their particular interest and practices, through what they are, what they do and where they do it. They may represent themselves in this way, since subcultures are usually well aware of their difference, bemoaning them, relishing them, exploiting, and so on. But they will also be represented like this by others, who in response can bring an entire apparatus of social classification and regulation to bear upon them.

Subkulturer kan derfor forstås som en gruppe mennesker som avviker fra det konforme i samfunnet, og som dessuten kan bli stemplet som avvikende av majoriteten i samfunnet (Gelder, 2007, s. 3). Ifølge Mike Brake (2013) inngår mennesker i subkulturer fordi de søker etter å skape en identitetsfølelse i et alt for heterogent miljø. Han skriver videre at subkulturer

dannes som et resultat av ulike samfunnsproblem som en gruppe opplever sammen, og at disse viser hvordan mennesker benytter kollektive identiteter for å definere seg selv. Dette argumentet støttes også av sosiologen Albert K. Cohen, som anvendte betegnelsen subkultur for å forklare «kollektive løsninger på alminnelige problem» (Cohen, sitert i Brake, 2013, s 49-50). Cohen skriver videre at det er subkulturmedlemmenes homogene interesser som gjør at gruppen utmerker seg fra det øvrige samfunnet. Subkulturer kan derfor defineres som en liten gruppe mennesker som deler en felles livsstil, og preges av et behov for å vite at man er i en relasjon med andre. Internett kan være en ressurs i hverdagskonteksten hvor unge kan danne meningsfulle og legitime identiteter innrammet av kunnskap, makt og eksklusivitet. Priv-insta kan være et slikt fellesskap, da det er et fellesskap av likesinnede med samme mål, verdier og holdninger, og kan dermed defineres som en subkultur. Dessuten er det en gruppe som deler samme stigma og avvik fra storsamfunnet, gjennom sin avvikende oppførsel preget av selvskading og spiseforstyrrelser. Jeg anser det derfor som relevant å trekke frem sosiologen Howard S. Becker, som gjennom sin bok «*Outsiders*» om subkulturer og avvikende atferd, skapte det som senere ble kjent som stemplingsteorien. Ifølge Becker blir kollektivt avvikende oppførsel en subkultur først når gruppen selv identifiserer seg som annerledes enn storsamfunnet (Becker, 1963, sitert i Williams, 2011, s 8). I samfunnet foreligger det normer og regler som sier hva som er normale og avvikende handlinger, hvordan vi bør tenke, hva vi bør tro og hvordan vi bør se ut. Individuer som deltar i aktiviteter som anses som avvikende, opplever gjerne at deres forståelse av det de gjør ikke deles av andre i samfunnet (Becker, 1963, s. 81). Avvik kan defineres i medisinsk analogi som «alt som skiller seg for bredt fra normen», og «noe essensielt patologisk som avslører tilstedeværelsen av en sykdom» (Gustafsson, 2013). Becker hevder imidlertid at sosiale grupper danner avvik ved å opprette regler som ved å brytes utgjør avvikende atferd, og at avvik dermed dannes av samfunnet og ikke kan forklares gjennom medisinsk terminologi (Becker, 1963, s. 9; Gustafsson, 2013).

2.2.1 Inn og utgrupper

I de fleste subkulturer benyttes inn-gruppe/utgruppe-diktomien som en identitetsformingsstrategi (Williams, 2011, s. 131). Slike merkelapper benyttes for å dele mennesker inn i inn- og utgrupper, hvor inn-gruppen forstås som likesinnede. Subkulturelle inndelinger bidrar også til å belyse hvordan subkulturen skiller seg fra storsamfunnet. Ettersom inn-gruppen består av en gruppe mennesker av samme slag, er gruppemedlemmene ofte lojale ovenfor sin gruppe, og det å bryte ut av gruppen kan derfor anses som feigt. Dette

skyldes ifølge Goffman (1963, s. 113) at den stigmatiserte anerkjenner verdiene og meningene fra sitt slag, men fordømmer andre. I tillegg har gruppeidentiteten ofte sammenheng med status. Status dreier seg om prestisje som gis ved å suksessfullt presentere en livsstil. Medlemmene som uttrykker de subkulturelle idealene best vil med andre ord oppnå mest popularitet (Williams, 2011, s. 134). Dette var også tilfelle blant deltagerne i priv-insta miljøet, men dette skal jeg komme tilbake til senere i oppgaven. Inn- og utgruppe diktomien er nyttig for å forstå priv-insta medlemmenes relasjon til utenforstående, fordi støtten de får i miljøet kan trues av utenforstående, hvilket i dette tilfellet blant annet innebærer familie og venner, behandlere i psykiatrien, eller omsorgspersoner i barnevernet. Disse personene vil i denne sammenhengen derfor utgjøre utgruppen.

2.3 Stigmatisering og avvik

I boken «*Stigma - Den avvikandes roll och identitet*» (1963) definerer Erving Goffman begrepet stigma som en situasjon hvor et individ er utelukket fra full sosial aksept. Stigma forbindes i dag mer med skam alene, fremfor det håndgripelige beviset på det (Goffman, 1963). Ifølge Goffman (1963, s. 12) kan både fysiske og psykiske avvik, feil eller funksjonshemming defineres som et stigma hos et annet menneske. Det første vi legger merke til hos andre er deres sosiale identitet. Dersom individet oppleves som ulikt fra andre kan det bli sett på som mindreverdige, dårlig, farlig eller svak, og vil dermed bli utstøtt. Slike individ forstås som avvikere eller outsiders (Goffman, 1963, s. 14). Stigma oppleves forstorsamfunnet som en uønsket annerledeshet som ikke svarer til forventningene deres. Skam spiller en avgjørende rolle for individet og deres egne opplevelser av å være annerledes. En slik erkjennelse kan medføre selvforakt og nedsettende syn på seg selv (Goffman, 1963, ss. 16-17). Dersom den stigmatiserte forsøker å fjerne sin annerledeshet, kan dette medføre at livet oppleves som mer unormalt enn det i utgangspunktet var (Goffman, 1963, ss. 18-19). Dersom den stigmatiserte i tillegg, etter at han eller hun har akseptert sin sosiale posisjon, møter andre stigmatiserte, kan de søke sammen i et fellesskap hvor de kan forme grupper og vennskap med andre stigmatiserte (Goffman, 1963, s. 28). Goffman (1963, s. 29) forklarer det slik:

«Bland sina egna kan den stigmatiserade individen använda sitt handikapp som underlag då han bygger upp sitt liv, men han måste hålla till godo med något slags halv värld för att kunna göra det. Här kan han berätta hela den trista historien om sig själv och sitt stigma».

Dette kan relateres til priv-insta nettverket, da det består av et fellesskap av likelidende individer. Internett har gitt marginaliserte og stigmatiserte samfunnsgrupper et rom hvor de kan møtes og dele erfaringer, og anonymiteten på internett kan være enda en motivasjon til å opprette konto på priv-insta.

2.4 Sosial samhandling og identitet

I boken «Vårt rollespill til daglig» (1992) argumenterer Goffman for at mennesker utspiller sin identitet gjennom teatraliske roller i møte med andre. Han sammenlikner ansikt-til-ansikt kommunikasjon med en opptreden på en teaterscene, hvor mennesker inntar roller basert på handlingsmønstre. Denne rollen innebærer dermed ulike forventninger, og gjennomføres gjennom en opptreden. En opptreden forstås som «*all den virksomhet en bestemt deltager utfolder ved en bestemt anledning og som på en eller annen måte får innvirkning på de andre deltagerne*» (Goffman, 1992, s. 22). Vi har ulike roller avhengig av den sosiale settingen, og ifølge Goffman befinner vi oss enten frontstage eller backstage. Frontstage forstås som bevisste eller ubevisste fastlagte uttrykksmidler som gjennomføres av den som opptrer (Goffman, 1992, s. 27). Frontstage er dermed tiltenkt det offentlige rom, ettersom man tilpasser sin atferd overfor publikummet (Goffman, 1992, ss. 108-109). Når det gjelder Instagram, vil aktøren være den den som deler innholdet, mens publikummet vil være følgerne. Aktøren tilpasser seg publikummet og vektlegger sider ved seg selv som samsvarer med inntrykket man ønsker å gi. De offentlige kontoene på Instagram kan forstås som frontstage. Sidene som undertrykkes offentlig vil imidlertid bli synlige backstage. Med backstage menes mer uformelle situasjoner hvor man i større grad kan tre ut av sin rolle (Goffman, 1992). Backstage kan derfor forstås som motstykket til det offentlige rom, altså privatlivet. Her benytter man mindre krefter på å overveie hvordan man fremstår, og atferd som ellers ikke ville vært sosialt akseptert kan komme til syne her (Goffman, 1992, ss. 96-107). Når det er sagt, kan de lukkede brukerkontoene på priv-insta forstås som både frontstage og backstageatferd, da det som for storsamfunnet generelt anses som backstageinformasjon blir iscenesatt som frontstage av jentene i nettverket. Dette vil jeg imidlertid komme tilbake til senere i oppgaven.

2.4.1. Midtregionen – en videreføring av frontstage og backstage

Joshua Meyrowitz (1986) videreførte Goffman's forståelse av frontstage og backstage, og tok utgangspunkt i TV-underholdningen for å forklare hvordan nye medier medfører forandring i den sosiale interaksjonen. Elektroniske medier skaper muligheter for interaksjon på helt nye måter, og de overlapper gjerne flere sosiale sfærer (Meyrowitz, 1986, s. 5). Meyrowitz (1986, s. 311) hevder at elektroniske medier visker ut grensene mellom frontstage og backstage, ettersom vi får mer innsyn i andres liv. Derfor opererer han med et tredje begrep, *the middle region*, som kan oversettes til midtregionen. Han forklarer midtregionen slik: «*It contains elements of both the former onstage and offstage behaviour, but lacks their extremes*» (Meyrowitz, 1986, s. 78). Midtregionen kan dermed både knyttes til den offentlige og den private kommunikasjonen. I midtregionen får publikum et innblikk i skiftet mellom frontstage og backstage, og dermed svekkes både frontstage og backstagerollene. Dette skyldes at man ikke får øvd på rollen eller sluppet av. Fordi man til stadighet har et publikum, vil man tilpasse seg dette, og således svekkes også backstageområdet (Meyrowitz, 1986, s. 47). Jo mer innsyn andre har, jo mer atferd knyttet til backstageområdet vil etter hvert bli synliggjort (Meyrowitz, 1986, ss. 46-48).

2.4.2. Inntrykkskontroll

Inntrykkskontroll er en teknikk aktører har utviklet for å kunne kontrollere inntrykkene til publikummet. Dette skjer gjennom kontrollering og regulering av tilgangen til backstage og frontstage, valg av lagmedlemmer, samt uttrykksformene til opptredenene. Det dreier seg derfor om hvorvidt enkeltpersoner kan opprettholde grensen mellom det private og det offentlige i en sosial interaksjon. I sosiale situasjoner vil individet bevisst eller ubevisst forsøke å kontrollere andres inntrykk av en. Dette kaller Goffman (1992) for inntrykksmanipulering. Imidlertid kan enkeltpersoner samarbeide om spesifikke opptredener. Dette forklarer Goffman gjennom begrepet lag. Et lag kan forstås som mennesker i et fellesskap preget av en gjensidig avhengighet som binder lagets medlemmer sammen. Lagmedlemmene er avhengige av hverandre ettersom lagopptredener beskytter mot blottlegging av sosiale eller strukturelle forskjeller (Goffman, 1992, ss. 74-75).

For at et lag skal kunne opprettholde skuespillet, må lagmedlemmene fremstå som om de hadde påtatt seg moralske forpliktelser. Dette kaller Goffman for dramaturgisk lojalitet. Lagmedlemmene skal ikke røpe lagets hemmeligheter mellom opptredenene, uavhengig av om det gjøres av egeninteresse, prinsipp eller manglende diskresjon (Goffman, 1992, s. 176). Videre skal ikke lagmedlemmene utnytte sin tilstedeværelse frontstage til å utføre sitt eget

skuespill (Goffman, 1992, s. 177). Videre innebærer dramaturgisk disiplin at lagmedlemmene husker sin rolle og ikke foretar seg noen utilsiktede faktorer under opptreden. Disiplinen innebærer at lagmedlemmene ikke avslører spillet ved å ufrivillig avsløre hemmelighetene. Avslutningsvis innebærer dramaturgisk omtanke at laget kun inkluderer medlemmer som er lojale og disiplinerte, ettersom disse egenskapene er avgjørende for lagets mulighet til å bringe opptreden i havn.

2.5 Endringer mot en følelsesbasert kultur

I fjerde del av boken «*The fall of public man*» fra 1977 skriver Richard Sennett om det han kaller «*Intimitetstyrraniet*», hvor han hevder at vi i vår tid har en «*lengsel etter å utvikle en individuell personlighet gjennom erfaringer av nærhet og varme sammen med andre*» (Sennett, 1992, s. 5). Videre påpeker han at mennesker har en tendens til å søke personlig mening og tilknytning i det som burde ha vært upersonlig. Dettens skyldes ifølge Sennett en dyptgående forandring som kapitalismen og sekulære overbevisninger skapte i det forrige århundre, hvor mennesker søkte mening i upersonlige situasjoner, objekter og samfunnets egne objektive betingelser. Dermed skapte fortiden et skjult ønske om stabilitet som lå bak ønsket om nærhet mellom mennesker. En slik nærhet til andre skjer gjennom en utprøvningsprosess hvor forholdet både er nært og stengt. Å opprettholde et fellesskap blir et mål i seg selv, og å støtte ut de som ikke egentlig er med blir fellesskapets hovedansvar (Sennett, 1992, s. 6).

Ettersom brorskapsfølelsen er der på en umiddelbar og sterk måte, oppleves verden utenfor fellesskapet mindre virkelig og mindre autentisk enn livet innenfor. Gruppen snur derfor ryggen til omverdenen, og deltar heller i en påpasselig sammenslutning med andre som «forstår» (Sennett, 1992, s. 94). Videre benytter Sennett seg av Ferdinand Tönnies begrep «*Gemeinschaft*» for å forklare en sosial gruppe hvor åpne emosjonelle relasjoner er mulige. Med «*Gemeinschaft*» menes en full avsløring av følelser overfor andre, og historisk sett har det blitt forstått som et menneskelig fellesskap (Sennett, 1992, s. 93). Ifølge Sennett kjennetegnes det moderne «*Gemeinschaft*» samfunnet av at forestillingene som folk deler består av det samme driftslivet og motivasjonsstrukturen. Videre påpeker han at «*Gemeinschaft*» kun kan opprettes dersom menneskene tror at blottlegging av følelser skaper emosjonelle relasjoner. Slike relasjoner består i en kollektiv personlighet som dannes gjennom gjensidig eksponering av følelser (Sennett, 1992, s. 11). Avslutningsvis er det moderne «*Gemeinschaft*» en følelsestilstand som er større enn handling:

«Felleskapet kan ikke utvide seg selv i forhold til det som er utenfor, fordi det da ville bli urent. Slik blir en kollektiv personlighet stilt opp mot selve kjernen i det sosiale – utveksling – og et psykologisk fellesskap kommer i konflikt med kompleksiteten i samfunnet» (Sennett, 1992, s. 94).

3.0 Tolkninger av nettbasert subkulturell samhandling

I dette kapittelet vil jeg benytte meg av relevant teori lagt frem i kapittel 2, i et forsøk på å analysere og tolke dette private nettverket på Instagram. For å variere språket vil begrepene frontstage/backstage og forside/baksideområde bli benyttet om hverandre.

3.1 Destruktiv intimitet i subkulturelle nettsamfunn

Før fremveksten av selvskadingsgrupper på nett, var selvskadere ofte isolerte einstøinger som manglet noen de kunne dele tanker og erfaringer med. Grunnet den medisinske forståelsen av selvskading, var det også vanligere å stemple seg selv som psykisk syk, suicidal eller farlig. Selvskading ble sett på som rart og unormalt, og noe som burde skjules for andre – på tross av at selvskadingen for dem ble ansett som nødvendig for å kunne fungere bedre i samfunnet (Adler og Adler, sitert i Alderton 2014, s 2). Selv om enkelte selvskadere fortsatte å isolere seg selv og avsto fra nettsamfunnene, førte fremveksten av hjemmenettverk allikevel til at mange av de tidligere einstøingene søkte sammen i ulike fellesskap med andre i liknende livssituasjoner (Adler og Adler, sitert i Alderton 2014, s 2). Disse selvskadingssamfunnene har hatt mange ulike formål og metoder, hvor noen oppfordrer til selvskading, mens andre fokuserer på bedring. Likevel er det noen praksiser som er gjeldende for dem alle. Generelt dannes alle fellesskap fordi mennesker søker sammen med andre. Ulike samfunn utvikler imidlertid bestemte normer som definerer atferdsmønstre, hierarkier og felles tro eller mål (Whitlock, Powers & Eckenrode, sitert i Alderton 2014 s. 4).

Deltagerne i slike avvikende nettsamfunn føler mindre press på å endre eller sensurere språket som benyttes til å diskutere tematikker slik som selvskading, fordi alle deltagerne deler samme verdier. Dette medfører en ærlighet som kanskje mangler i ens relasjoner i det virkelige liv, hvor avvikende atferd holdes skjult (Adler & Adler, 2011, ss. 144-145). Sennett påpeker at hele logikken i det 20. århundres kommunikasjonsteknologi har tendert mot en slik ekspressiv åpenhet (Sennett, 1992, s. 10). I stedet for å skjule sin marginaliserte identitet, oppleves internett som en arena hvor man kan hedre sin annerledeshet, samt møte andre med samme erfaringer, og dermed danne et solidarisk fellesskap. Ifølge Goffman kan dette skyldes at slike fellesskap åpner opp for at stigmatiserte individer kan dele sine triste livshistorier, og

dermed samles rundt et felles stigma (Goffman, 1963, s. 29). Disse nettsamfunnene kan også forstås som destruktive «Gemeinschaft», dvs. fellesskap, som ifølge Sennett kun kan oppstå dersom mennesker tror at blottlegging av følelser danner emosjonelle bånd. Slike forbindelser består av en kollektiv personlighet som bygges opp gjennom gjensidig eksponering av følelser (Sennett, 1992, s. 11). Videre skriver Sennett at dette skyldes at det i dag eksisterer en overbevisning om at nærhet mellom mennesker representerer et moralsk gode, og at den fremtredende lengselen i dagens samfunn består av å utvikle en individuell personlighet gjennom erfaringer av nærhet og varme sammen med andre (Sennett, 1992, s. 5).

Ifølge Alderton er det farligste med disse nettsamfunnene, avhengig av hvorvidt de promoterer skadelig atferd eller ikke, påvirkningskraften fellesskapet har til å omgjøre individuell lidelse til felles lidelse (Alderton, 2014, s. 6). Slik destruktiv påvirkningskraft kom også til uttrykk i priv-insta miljøet, hvor det eksisterte en form for smitteeffekt, og hvor det ble dannet trender av selvskadingsmetoder. Jentene i nettverket både diskuterte og testet ut ulike metoder for selvskading, som de deretter delte med sine følgere. For eksempel svelget en av jentene i miljøet farlige gjenstander og delte dette i et innlegg på sin konto. Dette resulterte i et ekkokammer, da flere av de andre medlemmene i miljøet forsøkte det samme. Et annet eksempel dreier seg om en jente som delte bilder av å ha kuttet seg i ansiktet, hvilket igjen resulterte i at de andre jentene delte liknende bilder. Når en av jentene i miljøet til slutt forsøker å ta sitt eget liv, utløste det på mange måter en form for dominoeffekt innad i miljøet. Flere av jentene forsøkte det samme, og metodene som ble benyttet ble dessuten kopiert (Moland & Solvang, 2019; Moland & Kjølleberg, 2019; Nrk, 2019). Dette kan på mange måter forklares i lys av Sennett, som blant annet skriver at jo mindre et fellesskap er, jo mer destruktivt blir erfaringen av brorskapsfølelsen. Jo nærmere folk kommer hverandre, jo mer smertelig blir forholdet mellom dem, og jo mer preget av brodermord blir de sosiale relasjonene (Sennett, 1992, s. 140).

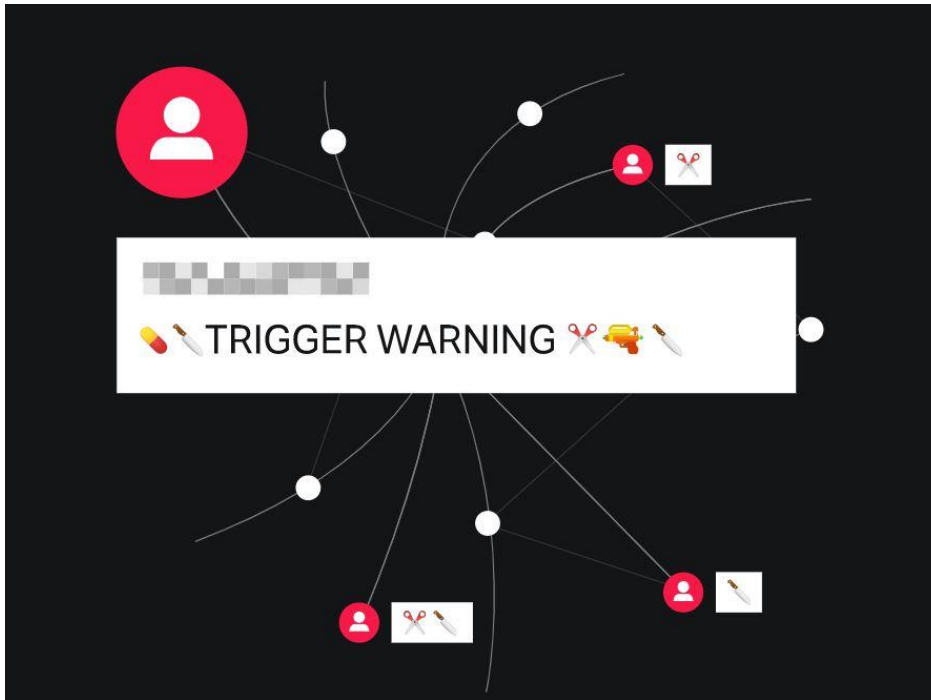
3.2 Symbolarbeid og gruppedynamikk på priv-insta

Som nevnt i kapittel 2, spiller symbolarbeid en viktig rolle i enhver subkultur, da dette medvirker til å tydeliggjøre gruppeidentitet og tilhørighet. I tillegg bidrar symbolarbeidet til å distingvere gruppen fra andre grupper, men også fra samfunnet som helhet. Som tidligere nevnt skjer dette ved at en subkultur samler seg rundt spesifikke symboler.

Slike symboler viste seg også å være svært utbredt i priv-insta miljøet, hvor det ble benyttet et hemmelig språk. Dette ble gjort blant annet gjennom depressive brukernavn, profilbilder og

ikoner i form av «emojis», i et forsøk på å vise til hvilken type konto de hadde, samt hvilket innhold som ble publisert. For eksempel viste emojis i form av sykehus eller ambulanser både til hvor mange ganger jentene hadde vært innlagt, men også til at de hadde blitt hentet av ambulanse. Følgelig viste en politibil til hvor mange ganger jentene hadde blitt hentet eller funnet av politiet, mens de som ruste seg eller gikk på medisiner gjerne viste til dette gjennom emojis slik som piller eller sprøyter. Blant jentene som led av spiseforstyrrelser ble dette som regel markert med ikoner slik som en gris, en hval eller ulike typer mat, mens jentene som drev med selvskading tydeliggjorde dette med ikoner i form av skarpe gjenstander (Moland & Solvang, Det skjulte nettverket, 2019). I tillegg oppga mange av jentene at de hadde psykiske lidelser i beskrivelsen av kontoen sin. Dette ble gjort ved å vise til ulike koder fra diagnosesystemet DSM-V, som eksempelvis F.60.3, som er forkortelsen for diagnosen emosjonelt ustabil personlighetsforstyrrelse. Videre markerte jentene ofte kontoene sine med betegnelsene «TW» eller «Trigger Warning», for å advare andre om at innholdet de publiserte kunne påvirke dem negativt, oppleves som skremmende eller støtende, samt at det forelå en risiko for at de kunne bli påvirket til å påføre seg selv alvorlige skader eller få ideer til hvordan de raskest mulig kunne gå ned i vekt (Moland & Solvang, 2019; Moland & Kjølleberg, 2019; Nrk, 2019).

(Bildene over illustrer bruken av «emojis» og forkortelser, og er hentet fra NRK sin artikkel om nettverket).

Som jeg var inne på i kapittel 2 ses gruppeidentiteter ofte i sammenheng med status. I denne sammenhengen dreier status seg om å oppnå en viss form for prestisje gjennom å suksessfullt presentere en spesifikk livsstil. Subkulturmedlemmer som best lykkes i å uttrykke de subkulturelle idealene vil med andre ord oppnå mest popularitet og annerkjennelse i gruppen (Williams, 2011, s. 134). Dette var også tilfelle blant deltagerne i priv-insta miljøet. I et anonymt leserinnlegg på Aftenposten Si;D skriver et tidligere medlem av nettverket følgende:

Det er et sinnssykt press, og man må være «syk nok» for å bli godtatt. Legger man «kun» ut et bilde med en rispet arm, er man ikke syk nok fordi det ikke er et åpent kutt. Legger man ut en tynn kropp, men ikke sykelig tynn, er man ikke syk, men har kun høy forbrenning. Snakker man «kun» med helsesøster på skolen, er man ikke syk nok fordi man ikke er blitt henvist til psykiatrien. Har man tatt en overdose, men ikke kommet på sykehuset, har man det ikke vondt nok (Jente, 2018).

Ut ifra det ovennevnte sitatet kan det se ut som at fordi jentene må overbevise hverandre om at de er syk nok, er det kun de aller sykeste som blir akseptert inn i miljøet, dvs. inn-gruppen i denne sammenhengen. Jentene som ikke mestrer å uttrykke de subkulturelle idealene, hvilket i denne sammenhengen innebærer å være så psykisk syk som overhodet mulig, får derfor

verken innpass eller anerkjennelse fra nettverket. Som en supplerings til dette ønsker jeg å trekke frem et sitat fra Sennett (1992, s 6), da jeg tenker at det svarer til den anonyme jentas erfaringer i nettverket. I tillegg kan sitatet bidra til å forklare gruppedynamikken og logikken i dette nettverket:

Å opprettholde fellesskapet blir et mål i seg selv; å støte ut de som ikke virkelig er med, blir fellesskapets hovedansvar. En fremgangsmåte der man nekter å forhandle, der man kontinuerlig rensker ut outsiders, er resultatet av dette angivelig humane ønsket om å utrydde det upersonlige fra sosiale relasjoner.

3.3 Priv-insta i lys av Goffmann's teorier om samhandling

Ekspressiviteten på Instagram uttrykkes gjennom bildene og innleggene som publiseres. Sammenliknet med offline-kommunikasjon, hvor mennesker uttrykker seg mer eller mindre spontant under ansikt-til-ansikt kommunikasjon, er øvingsprosessen potensielt større for online interaksjon. Aktøren kan både mentalt og visuelt (f.eks. ved å redigere et innlegg før det publiseres) øve på en mer eller mindre avslappet måte før de velger å «avgi» et spesifikt inntrykk. Dermed har aktørene mer tid til å definere situasjonen før de bestemmer hvordan de skal uttrykke seg selv. Ifølge Goffman (1992) kommer slike uttrykk frem gjennom kroppsspråk, tonefall og ansiktsuttrykk. På internett kommer slike uttrykk imidlertid frem på andre måter, og er nedfelt i enhver handling som aktøren utfører, og må dermed forstås ulikt. Videre er ikke uttrykkene som gis og mottas utelukkende gitt av aktøren selv, da «*dette ville vært en begrenset synsmåte som kan tilsløre viktige forskjeller i den funksjon opptreden har i interaksjonen som helhet*» (Goffman, 1992, s. 70). Lagmedlemmene og deres uttrykksformer skaper et helhetsuttrykk for alle involverte. Dersom publikummet samhandler med de som opptrer, utgjør også de en del av opptreden og uttrykksformen som gis. Derfor må ikke opptredener på internett utelukkende forstås som et en-manns-show, men heller som en kollektiv handling hvor flere relasjoner og lag innvirker på selvfremstillingen.

Videre kan priv-insta forstås som en arena hvor medlemmene kunne avsløre sine mørkeste tanker, hvilket i lys av Goffman's teori innebærer en deling av baksideområdet med publikum. Slik deling av personlig informasjon la til rette for dypere, sterkere og mer intime relasjoner mellom brukerne. Goffman (1992) mener at målet med det dramaturgiske aspektet av selvfremstillingen er å holde backstage adskilt fra frontstage og selve opptreden. Imidlertid viser de private brukerne på Instagram til det motsatte, og er på mange måter en motsetning til Goffman og hans dramaturgiske modell. Selvpresentasjonen på priv-insta modifierer nemlig denne modellen og vrenger den. Resultatet blir en invertert versjon av

Goffman's perspektiv, hvor backstage blir iscenesatt som frontstage. De «gitte» uttrykkene, og særlig de skrevne ordene, presenteres spontant i en backstagefølelse, slik at publikum blir overbevist om at selvpresentasjonen er ekte og uten begrensninger. Goffmann (1992, s. 64) definerer en ekte opptreden som «[...] noe som ikke er bevisst satt sammen, men noe som er et utilsiktet produkt av en persons spontane reaksjon på den faktisk foreliggende situasjon». Med andre ord innebærer en ekte opptreden en handling eller atferd som kan forklares i lys av individets umiddelbare sinnstilstand eller holdning, fremfor et annet overordnet mål med opptreden. Ettersom at jentene på priv-insta tilsynelatende publiserte innlegg spontant og uten å tenke igjennom dem, kan man tolke det dit hen at deres aktivitet derfor er en ekte opptreden. Følgelig kan det spekuleres i hvorvidt det som for storsamfunnet anses som frontstageatferd blir backstageatferd for disse jentene, i og med at de stort sett vektla de negative aspektene av sitt hverdagsliv fremfor sine positive opplevelser. Et mulig svar på dette kan være at det kanskje er det vonde og destruktive som for disse jentene blir det essensielle i deres versjon av frontstage. En annen mulig tolkning kan være at intimiteten i dette nettverket blir så sterk at informasjonen som deles i det iscenesatte baksideområdet på priv-insta blir større enn det som deles i det virkelige baksideområdet, for eksempel ved at jentene skriver åpent om sine selvmordstanker, hvilket de trolig ikke ville ha snakket åpenlyst om i virkeligheten. Dermed kan det argumenteres for at det iscenesatte baksideområdet er enda mer backstage enn det virkelige baksideområdet.

Avslutningsvis kan priv-insta også forstås som et lag hvor medlemmene er dramaturgisk lojale overfor hverandre, ettersom de aldri forrådte de andre jentene ved å røpe hverandres hemmeligheter. Særlig regelen om at grupped medlemmene ikke skal melde fra til voksne, politi eller hjelpeapparatet stod sterkt i miljøet. Enkelte av jentene viste til denne uskrevne regelen med utsagn som «you snitch, you die», og ved å markere sin egen konto som «trygg» viste de til at man ikke er en tyster. Ifølge Goffman (1992) skyldes dette at «*det foreligger et bånd av gjensidig avhengighet som binder lagets medlemmer sammen*» (s. 74). Imidlertid kan dette også forstås som en lokal norm, som ifølge Ole Jørgen Skog (2006) innebærer at en subkultur eller gruppe oppretter forbud mot spesifikke handlinger, men hvor slike forbud ikke får tilslutning i resten av samfunnet. Dersom et medlem av en subkultur bryter en slik lokal norm resulterer dette vanligvis i negative sanksjoner fra de andre grupped medlemmene, og handlingen vil for denne gruppen anses som et avvik. Slike negative sanksjoner viste seg også å være gjeldene i dette nettverket, da man som regel ble blokkert fra miljøet dersom man sa ifra til voksne (Moland, 2019).

4.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg forsøkt å forklare priv-insta nettverket i lys av ulike sosiologiske teorier, og på bakgrunn av forrige kapittel kan det se ut til at det som hovedsakelig kjennetegner disse jentenes aktivitet på Instagram, er at det dannes et sosialt kollektiv som de føler en sterk tilhørighet til. Instagram er på den ene siden et nettverk hvor jentene kan presentere seg selv og trolig oppnå en form for anerkjennelse fra de andre gruppemedlemmene, og på den andre siden er det et sted hvor de kan følge med på de andres lidelse, samt avgi en form for anerkjennelse til dem. Priv-insta samsvarer derfor med Brake (2013) sitt argument om at mennesker inngår i subkulturer fordi de søker etter en identitetsfølelse i et alt for heterogent samfunn.

Jeg har også sett at jentenes aktivitet på priv-insta skapte en ny forståelse av frontstage og backstage. Ifølge Goffman handler inntrykkskontroll om å adskille backstage/frontstage atferd, slik at man suksessfullt kan iscenesette en karakter. I tillegg handler det om å overveie hvorvidt noe kan deles, og å opprette skillelinjer mellom ens private og offentlige selv. Dette samsvarer imidlertid ikke med instagramfenomenet, da hele poenget med priv-insta nettverket er å iscenesette backstage som frontstage. Intimiteten er essensiell i nettverket, og på mange måter ser det ut som at det for disse jentene nettopp er fremstillingen av lidelsen som er det viktigste. Dette kan også forstås som ritualisert intimitet, da disse jentene inverterer Goffman's modell ved å selektivt åpne baksideområdet for publikum. Følgelig kan priv-insta også relateres til dramaturgisk åpenhet (jfr. dramaturgisk varsomhet), ettersom jentene skriver åpenlyst om sine mørkeste tanker, samt dramaturgisk spontanitet (jfr. dramaturgisk disiplin), da jentene ønsker å fremstå autentiske. I tillegg presenterer jentene seg selv på en måte som både blir et uttrykk for hvordan de selv ønsker å fremstå, parallelt med hvordan de antar at gruppemedlemmene forventer at de skal fremstå. Ettersom de vektlegger spesifikke aspekter ved seg selv, danner de også sosiale og kulturelt konstruerte roller med spesifikke karakteristikk og egenskapet ilagt seg selv. Det er imidlertid viktig å påpeke at disse jentene ikke nødvendigvis selv er bevisst på identitetskonstruksjonen som foreligger når de deler innhold på Instagram, fordi deres praksis for dem heller dreier seg om en overordnet kommunikasjon mellom seg selv og sine følgere.

Videre kan det se ut som at bruken av emojis og forkortelser, samt de ulike kodene for psykiske lidelser som blir benyttet, formidler informasjon til andre i nettverket om hvilket innhold de kan forvente seg å se. Disse markeringene er som nevnt både inkluderende og

ekskluderende i den forstand at de implisitt markerer en distanse til noen brukere (utgruppen), samtidig som de markerer likheter til liknende brukere som sin egen (inngruppen). Følgelig er disse jentenes identitetsuttrykk preget av hvem de er tilkoblet. Deres selvpresentasjon blir således et produkt av de andre jentenes respons på innleggene deres, ettersom kommentarer og likes inngår i identitetsuttrykket deres utad. Dessuten kan tilbakemeldingene i form av støttende kommentarer og «likes» både tolkes som en type aksept og sosial validering av de utøvde handlingene, samt en forsterking av den sosiale relasjonen. Det kan derfor se ut som at jentenes selvframstilling utfordrer hensikten med inntrykkskontroll, fordi poenget med å separere baksideområdet fra fasadeområdet i dette tilfellet ikke er gjeldende. Som det kommer frem i denne oppgaven, er det ikke nødvendigvis slik at baksideområdet innebærer noe som er skjult for publikum eller at fasadeområdet innebærer alt som er åpent for publikum. Disse jentenes aktivitet på Instagram kan derfor bedre forstås i lys av Meyrowitz (1986) og hans forståelse av midtregionen, ettersom publikum her får et innblikk i skiftet mellom frontstage og backstage. Ifølge Meyrowitz (1986, ss. 46-48) skyldes dette at jo mer innsyn andre har, jo mer atferd knyttet til baksideområdet blir synliggjort. Allikevel bør jentenes selvframstilling også kunne karakteriseres som dramaturgisk, fordi dramaturgien på deres private kontoer handler om å aktivt avsløre informasjon om deres baksideområde.

Jeg vil derfor argumentere for at på tross av at Goffmann's dramaturgiske perspektiv i utgangspunktet ikke tar for seg sosial samhandling i medierte former, samt at hans perspektiv generelt karakteriserer samhandling som enten backstage eller frontstage, allikevel kan benyttes for å forklare dette fenomenet, da samhandling på sosiale medier også innebærer selvpresentasjoner. Internett danner på mange måter en ekstra dimensjon, eller scene, til den moderne samhandlingen hvor individer kan forstås som skuespillere. Videre vil jeg også argumentere for at Sennett, og særlig hans teorier om «destruktive Geimenschaft», kan benyttes for å forstå dette fenomenet, da det som nevnt foreligger en gjensidig blottlegging av depressive tanker mellom jentene i dette nettverket. Avslutningsvis vil jeg, selv om det ikke foreligger bekreftelse fra jentene i dette nettverket, allikevel konkludere i at sosiologisk teori kan bidra til nye innsikter i slike avvikende subkulturer på nett.

Selvvalgt litteratur

- Alderton, Z. (2014). *The Aesthetics of Self-Harm: The Visual Rhetoric of Online Self-Harm Communities*. New York: Routledge Taylor & Francis Group. Hentet Mars 18., 2020 fra https://www.academia.edu/36676968/The_Aesthetics_of_Self-Harm_The_Visual_Rhetoric_of_Online_Self-Harm_Communities
- Brake, M. (2013). *Comparative Youth Culture: The Sociology of Youth Cultures and Youth Subcultures in America, Britain and Canada* (1. ed.). Taylor & Francis Group. Hentet Mai 14., 2020, fra <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hogskbergen-ebooks/detail.action?docID=166598>
- Gelder, K. (2005). *The subcultures reader* (2. ed.). New York: Routledge.
- Gelder, K. (2007). *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*. London og New York: Routledge. Hentet Mars 18 fra https://www.academia.edu/29530845/Subcultures_Cultural_Histories_and_Social_Practice_Routledge_2007_
- Goffman, E. (1963). *Stigma. Den avvikandes roll och identitet*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Meyrowitz, J. (1986). *No sense of place: The impact of electronic media on social behavior*. New York: Oxford University Press.
- Sennett, R. (1992). Intimitetstyranniet. In R. Sennett, T. B. Eriksen, H. Harket, & E. Tjønneland (Eds.), *The fall of public man. Del IV: The intimate society* (E. Tjønneland, Trans., pp. 259-340). Oslo: J.W. Cappelens Forlag A.S.
- Skog, O. J. (2006). *Skam og Skade. Noen avvikssosiologiske temaer* (1. ed.). Oslo, Norge: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Williams, J. P. (2011). *Subcultural Theory, Traditions and Concepts*. Cambridge: Polity press.

Andre referanser

- Aagre, W. (2003). *Ungdomskunnskap: hverdagslivets kulturelle former*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Adler, P. A., & Adler, P. (2011). *The tender cut. Inside the hidden world of self-injury*. New York og London: New York University Press.
- Aslaksen, P. (2019, Oktober 10.). *Psykiske lidelser*. Hentet Mars 13., 2020 fra Store medisinske leksikon: https://sml.snl.no/psykiske_lidelser
- Becker, H. S. (1963). *Outsiders. Studies in the sociology of deviance*. New York: The Free Press.
- Befring, E. (1997). *Oppvekst og læring: Eit sosialpedagogisk perspektiv på barn og unges i velferdssamfunnet*. Oslo: Det Norske samlaget.
- Befring, E., & Moen, B.-E. (2017). *Ungdom, læring og forebygging* (2.. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Berentsen, H. (2014). *Ung på Instagram: Selvrepresentasjon og inntrykkshåndtering gjennom bilder*. Høgskolen på Vestlandet, Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag. Høgskolen på Vestlandet. Hentet Mars 22., 2020 fra <https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/handle/11250/197247>
- Bjørn, E. N. (2014). *Ungdomskultur - et fremmedelement i skolen?* Høgskolen i Hedmark. Hedmark: Høgskolen i Hedmark. Hentet Mars 26., 2020 fra <https://brage.inn.no/inn-xmlui/bitstream/handle/11250/286416/Bjoern.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Borzekowski, D. L., Schenk, S., Wilson, J. L., & Peebles, R. (2010, August). e-Ana and e-Mia: A Content Analysis of Pro-Eating Disorder Web Sites. *American Journal of Public Health*(8), ss. 1526-1534. Hentet Mars 22., 2020 fra https://www.researchgate.net/publication/44683518_e-Ana_and_e-Mia_A_Content_Analysis_of_Pro-Eating_Disorder_Web_Sites
- Bø, I., & Helle, L. (2013). *Pedagogisk ordbok. Praktisk oppslagsverk i pedagogikk, psykologi og sosiologi*. Universitetsforlaget.
- Christensen, I. P. (2019, September 23.). *Hva betyr emojiene?* Hentet Mars 24., 2020 fra Omegamedia.no: <https://www.omegamedia.no/hva-betyr-emojiene>
- Corrigan, P. W., & Rao, D. (2012, August 1.). On the Self-Stigma of Mental Illness: Stages, Disclosure, and Strategies for Change. *La Revue canadienne de psychiatrie*, 57(8.), ss. 464-469. Hentet Mars 26., 2020 fra <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/070674371205700804>
- Csipke, E., & Horne, O. (2007, Mai). Pro-eating disorder websites: Users' opinions. *European Eating Disorders Review*, 15(3), ss. 196-206. Hentet Mars 22., 2020 fra https://www.researchgate.net/publication/6162045_Pro-eating_disorder_websites_Users'_opinions
- Dias, K. (2003, Januar). The Ana Sanctuary: Women's Pro-Anorexia Narratives in Cyberspace. *Journal of International Women's Studies*(2). Hentet Mars 22., 2020 fra

https://www.researchgate.net/publication/242234312_The_Ana_Sanctuary_Women's_Pro-Anorexia_Narratives_in_Cyberspace/citations

- Duggan, J. M., Heath, N. L., Lewis, S. P., & Baxter, A. L. (2012, Oktober 7.). An Examination of the Scope and Nature of Non-Suicidal Self-Injury Online Activities: Implications for School Mental Health Professionals. *School mental health*, 4(1), ss. 56-67. Hentet Mars 23., 2020 fra <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12310-011-9065-6>
- Erikson, E. H. (2007). Livscyklens -identitetens epigenese. I K. Illeris, & K. Illeris (Red.), *Tekster om læring* (P. Mikkelsen, R. Damkjær, & K. Illeris, Overs., ss. 134-138). Frederiksberg, Danmark: Roskilde universitetsforlag.
- Folkehelseinstituttet. (2018, Mai 14.). *Livskvalitet og psykiske lidelser hos barn og unge*. Hentet Mars 23., 2020 fra Folkehelseinstituttet: <https://www.fhi.no/nettpub/hin/grupper/psykisk-helse-hos-barn-og-unge/>
- Folkehelseinstituttet. (2018, Mai 14.). *Psykiske lidelser hos voksne*. Hentet Mars 23., 2020 fra Folkehelseinstituttet: <https://www.fhi.no/nettpub/hin/psykisk-helse/psykiske-lidelser-voksne/>
- Furlong, A. (2013). *Youth Studies. An introduction*. New York, USA og Canada: Routledge.
- Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig. En studie i hverdagslivets dramatik*. (K. Risvik, & K. Risvik, Overs.) Oslo: Pax Forlag A/S.
- Graver, K. (2019, Februar 28.). *Hva er spiseforstyrrelser?* Hentet Mars 24., 2020 fra Norsk Psykologforening: <https://www.psykologforeningen.no/foreningen/aktuelt/aktuelt/hva-er-spiseforstyrrelser>
- Gustafsson, M. H. (2013). "Thin is in". En undersøkelse av Pro-Ana-bevegelsen . Oslo: Institutt for medier og kommunikasjon . Hentet Mars 21., 2020 fra <https://www.duo.uio.no/handle/10852/35779?show=full>
- Heggen, K. (2004). *Risiko og forhandlinger: Ungdomssosiologiske emner*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Helsedirektoratet. (2017, Juli 11.). *Om selvskading*. Hentet Mars 18., 2020 fra Selvskading og selvmord – veiledende materiell for kommunene om forebygging Fakta om selvskading, selvmordsforsøk og sosial overførbarhet/smitte: <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/selvskading-og-selvsmord-veiledende-materiell-for-kommunene-om-forebygging/fakta-om-selvskading-selvsmordsforsok-og-sosial-overforbarhet-smitte/om-selvskading>
- Imsen, G. (2005). *Elevenes verden: innføring i pedagogisk psykologi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Jente, A. (2018, Desember 19.). Man måtte kutte seg eller bli innlagt for å bli godtatt i miljøet. (T. T. Strøm-Gundersen, Red.) *Aftenposten*. Hentet Mai 14., 2020 fra <https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/Kvxn77/man-maatte-kutte-seg-eller-bli-innlagt-for-aa-bli-godtatt-i-miljoet-jente-17?>

- Klein, K. M. (2013). *"Why Don't I Look Like Her? The Impact of Social Media on Female Body Image"*. Hentet Mars 22., 2020 fra CMC SENIOR THESES: https://scholarship.claremont.edu/cmc_theses/720/
- Klomsten, A. T. (2018). Mediebruk, kropp og livsmestring i skolen. I V. Frantzen, D. Schofield, & D. Schofield (Red.), *Mediepedagogikk og mediekompetanse. Danning og læring i en ny mediekultur*. (ss. 269-278). Bergen: Fagbokforlaget.
- Link, B. G., Cullen, F. T., Struening, E., Shrout, P. E., & Dohrenwend, B. P. (1989, Juni). A Modified Labeling Theory Approach to Mental Disorders: An Empirical Assessment. *American Sociological Review*, 54(3), ss. 400-423. Hentet Mars 26., 2020 fra https://www.jstor.org/stable/2095613?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Lyng, S. T. (2004). *Være eller lære? om elevroller, identitet og læring i ungdomsskolen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lyons, E. J., Mehl, M. R., & Pennebaker, J. W. (2006, Mars). Pro-anorexics and recovering anorexics differ in their linguistic Internet self-presentation. *Journal of Psychosomatic Research*, 60(3), ss. 253-256. Hentet Mars 22., 2020 fra <https://www-sciencedirect-com.galanga.hvl.no/science/article/pii/S0022399905002783>
- Mead, G. H. (2015). *Mind, Self and Society: The definitive edition*. Chicago: University of Chicago Press.
- Moland, A. (2019, Oktober 29.). Livvakten. *Artikkel*. NRK.no. Hentet Mai 15., 2020 fra <https://www.nrk.no/dokumentar/xl/livvakten-1.14736306#authors--expand>
- Moland, A., & Kjølleberg, E. (2019, Oktober 26.). *Trigger Warning*. (NRK) Hentet Mars 24., 2020 fra Nrk.no: <https://www.nrk.no/dokumentar/xl/trigger-warning-1.14716227>
- Moland, A., & Solvang, R. (2019, Oktober 27.). *Det skjulte nettverket*. Hentet Mars 24., 2020 fra Nrk.no: <https://www.nrk.no/spesial/det-skjulte-nettverket-1.14739159>
- Mulveen, R., & Hepworth, J. (2006, April). An Interpretative Phenomenological Analysis of Participation in a Pro-anorexia Internet Site and Its Relationship with Disordered Eating. *Journal of Health Psychology*(2), ss. 283-296. Hentet Mars 22., 2020 fra https://www.researchgate.net/publication/7309335_An_Interpretative_Phenomenological_Analysis_of_Participation_in_a_Pro-anorexia_Internet_Site_and_Its_Relationship_with_Disordered_Eating
- Norris, M. L., Boydell, K., Pinhas, L., & Katzman, D. K. (2006, September). Ana and the Internet: A review of pro-anorexia websites. *International Journal of Eating Disorders*, 39(6), ss. 443-447. Hentet Mars 22., 2020 fra https://www.researchgate.net/publication/7060640_Ana_and_the_Internet_A_review_of_pro-anorexia_websites
- Norsk forening for kognitiv terapi. (u.d.). *Hva er fysiske og psykiske lidelser?* Hentet Mars 23., 2020 fra [kognitiv.no: https://www.kognitiv.no/psykiske-lidelser/](https://www.kognitiv.no/psykiske-lidelser/)
- Nrk (Produsent), & Noer, L. K. (Regissør). (2019). *Innafor: Selvmord på instagram del 1* [Film]. Norge. Hentet Mars 13., 2020 fra <https://tv.nrk.no/serie/innafor/2019/MDDP12100519/avspiller>

- Nrk (Produsent), & Noer, L. K. (Regissør). (2019). *Innafor: Selvmord på instagram del 2* [Film]. Norge: NRK. Hentet Mars 13., 2020 fra <https://tv.nrk.no/serie/innafor/2019/MDDP12100619/avspiller>
- NRK. (2019, Oktober 26.). *Trigger Warning*. (NRK) Hentet Mars 13., 2020 fra Nrk.no: <https://www.nrk.no/dokumentar/xl/trigger-warning-1.14716227>
- Næss, T. (2006). Det Moderne Prosjekt: Å finne seg selv . 7. Tønsberg, Vestfold: Høgskolen i vestfold avdeling samfunnsfag. Hentet Mai 7., 2020 fra <http://www-bib.hive.no/tekster/studoppg/sa/2006/naess-v06.pdf>
- Otto, L. (2019, August 29.). Generation Z in the workplace. Hentet April 20., 2020 fra <https://www.nonprofithr.com/generation-z-how-the-digital-natives-will-impact-the-workplace/>
- Sander, K. (19., Januar 2020). Generasjon Z (“Snøfnugggenerasjonen”). (K. Sander, Red.) Hentet April 20., 2020 fra <https://estudie.no/generasjon-z/>
- Strandbu, Å., & Øia, T. (2007). *Ung i Norge. Skole, fritid og ungdomskultur*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.
- Tong, S. T., Heinemann-Lafave, D., & Warshay, N. (2013). The use of pro-ana blogs for online social support. *Eating Disorders*, 21(5), ss. 408–422. Hentet Mars 22., 2020 fra <https://www.semanticscholar.org/paper/The-use-of-pro-ana-blogs-for-online-social-support.-Tong-Heinemann-Lafave/763eb13f19ba12ad20f78f1e2f035ac51ad53fa0>
- Valla, B. (2016, Mars 9.). Legg vekk de psykiatriske diagnosene. *Kronikk i NRK*. NRK. Hentet Mars 26., 2020 fra <https://www.nrk.no/ytring/legg-vekk-de-psykiatriske-diagnosene-1.12827438>
- Wikipedia. (2020, Mars 26.). Generasjon snøfnugg. *Leksikon artikkel*. Hentet April 20., 2020 fra https://no.wikipedia.org/wiki/Generasjon_sn%C3%B8fnugg
- Zimmerman, J. (2014, April 11.). *Blood Sisters. Why girls cut themselves, and why we can't blame Tumblr*. (Archipelago - Stories about who we are, together and alone) Hentet Mars 23., 2020 fra Medium.com: <https://medium.com/the-archipelago/blood-sisters-7c792f3b9b07#.s32a4b239>

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgåve i sosiologi

SO590 bacheloroppgåve

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2020 09:00	Termin:	2020 VÅR
Sluttdato:	25-05-2020 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgåve i sosiologi	Studiepoeng:	15
SIS-kode:	203 SO590 2 O 2020 VÅR		
Intern sensor:	Lars Edvin Gjelstad		

Deltaker

Naun:	Hanne Merethe Jacobsen
Kandidatnr.:	315
HVL-id:	170696@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	6927	
Egenerklæring *:	Ja	Inneholder besvarelsen konfidensielt materiale?: Nei
Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:	Ja	

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei